

IL-MARTRI INNOCENTI

L-ewwel martri tal-Knisja hu d-Djaknu San Stiefnu, li kien imhaġġar mill-lhud f'Ġerusalem, wara li g'iet mitmuma minn Kristu l-Fidwa. Izda qablu, u qabel ma Kristu ha l-mewt tas-Salib, kien hemm oħrajn li sewwa seww mietu għal Kristu: huma l-Innocenti li g'ew maqtulin f'Betlem. Fuq in-nieqa ta' Ġesù Tarbija semmghu l-ghana helu tagħhom l-Angli u qagħta oħra ta' Angli, wara ftit taż-żmien, kellhom isemmghu l-innu tal-kbira rebħa, hemm qrib l-istess nieqa, liż-żgħir Sultan tas-Sekli, li kien niżel mis-sema fl-art biex jgħolli mill-art għas-sema lill-bniedem. L-istess Betlem, li kienet in-nieqa tal-Feddej, kellha tkun ukoll in-nieqa ta' l-ewwel vittmi li xerrdu demmhom b'għieh għal Ġesù, feddej tagħhom ukoll.

Erodi l-Kbir, li tqiegħed minn Ġulju Ċesri Prokuratur tal-Lhudija, bniedem kiefer u għajjur, malli sama' minn għand is-Slaten Maġi li kellu jitwield il-mistenni Messija, bil-biża' li qabdu li f'xi jum kellu jitlef is-saltna, għamel f'rasu li jeqred l-imwield Feddej; u għalhekk, amar lill-Maġi, li malli jsibu l-mixtieq Messija u jqmuh, jerġgħu lura għand, biex huwa wkoll imur f'Betlem jadurah.

Izda, fuq iċ-ċekjen Feddej kien hemm il-harsien tal-Provvidenza tas-Sema. Il-Maġi, imwissijin fil-holm li m'għandhomx jerġgħu lura għand Erodi, qabdu triq oħra u, fl-istess waqt is-Sagra Familja — b'amar tas-Sema — harbet għall-Egittu.

Erodi, imbagħad, imqarraq mill-Maġi, amar li jkunu maqtulin it-trabi kollha ta' Betlem u ta' madwarha,

minn sentejn 'l isfel, bil-ghan li fosthom jinqatel ukoll is-Sultan Gdid tal-Lhud.

Din il-ġrajja, imwettqa mis-suldati tal-gvernatur Erodi fil-belt sabiha ta' David, ukoll wara qisu elfejn sena, tnissel biża' u l-akbar stmerrija għal biss tifikira tagħha; u għalkemm ahna llum bil-fantasija tagħna rridu ngibu dik id-dehra ta' demm, ta' qerda, ta' ġiri, ta' harba u ta' ommijiet jgħajtu, iwerżqu u jaħbu liċ-ċekjnin uliedhom, ma naslu qatt infissru sewwa dik ix-xena ta' biki u ta' niket. Nistghu ngħidu, ma kienx baqa' dar li ma gietx imcappa bid-demm, ma kienx hemm omm li ma bkietx, bi dmugh ta' l-akbar hasra, lil xi wieħed minn uliedha maqtul mis-sejf ta' Erodi! Is-suldati ta' Erodi kien donnhom lupi mġewha qalb merħla hrief l-aktar gwejda!

San Mattew l-Evangelista (K. II) jgħbor dik il-ġrajja ta' niket kbir f'dak il-pass tal-Profeta Ġeremija: "Għajta nstegħmet f'Ruma, ta' twerżiq u ta' biki: Rake'a tibki 'l uliedha, bla ebda farag, għax m'humiex iżjed".

U fil-waqt li hekk għadd ta' ommijiet jinsabu mgħargħrin fl-akbar dwejjaq u hemm, uliedhom iċ-ċekjnin — veri angli tal-Ġenna — ixejru f'idejhom palm u kuruni qrib it-tron tal-Mulej, ferhanin u beati għal dejjem.

Ma nafux kemm kienu t-tfal innocenti maqtulin minn Erodi: il-kitteba, sew ta' dari, kemm tallum, ma jaqblux fuq din il-ħaġa. Xi wieħed jifhem li kienu xi 10 jew 20; xi iehor jahseb li kienu eluf. Il-fehma l-aktar qrib tas-sewwa aktar hi dik li tghid, li l-Innocenti maqtula f'Betlem u ma'

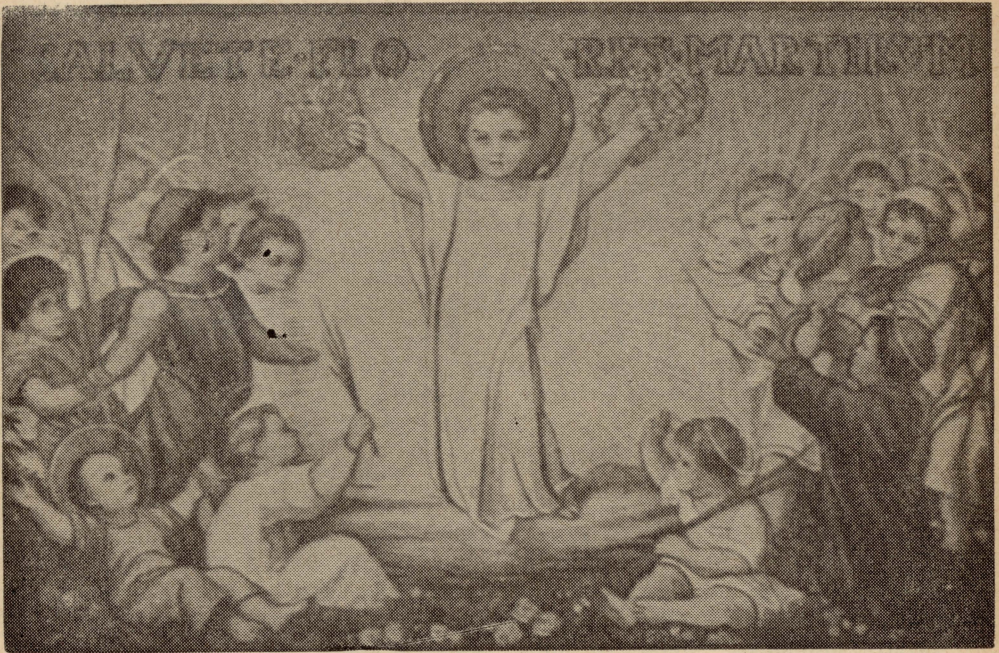
dwarha aktarx jaslu ghal xi mija.

Aħbar ukoll hafna qadima u ta' min joqghod fuqha turina l-imkien, fejn xi erwieh tajba, immexxiġin minn Ruħ Il-Qodos, difnu b'qima dawk l-iġsma tal-maqtulin Tfal Innoċenti: sewwa sew f'ghar hdejn dak li fih kien twieled Ġesù. B'hekk il-Patrijiet Frangiskani, li jindukraw u jħarsu n-nieqa fil-Ghar fejn twieled Ġesù, fil-purèissjoni li f'dan l-imkien jagħmlu ta' kull jum, wara li b'kant ta' innijiet, antifoni u talb iehor iqimu l-Ghar tat-Twelid tal-Feddej, jieqfu, jitollbu u jfahħru b'talb ukoll f'qabarhom lill-maqtulin Innoċenti, fejn jitollbu jill-Mulej il-grazzja taż-żamma u ta' l-ghixien f'dik il-Fidi li hadna fil-magħmudija u li ahna ma nisktu qatt infahħru u nxandru mad-dinja.

F'bosta nhawi tad-dinja hemm re-

likwji tal-Martri Innoċenti mharsin u qegħdin għall-qima ta' l-insara. Il-gwerrier San Ġiljan, li ha l-martirju, fis-seklu XII, mill-kiefer Ezzelinu, meta raġa' lura mil-Lvant, kien gieb mieghu l-fdal ta' tliet Martri Innoċenti, li qegħdom f'urna ta'rham, u li l-lum jinsabu meqjumin f'Padova, fi-Bażilka ta' Santa Ġustina. Fdali-jiet ohra tagħhom hemm ukoll fil-knisja ta' S. Pietru ta' Muran, qrib Venezja; u San Karlu Boromew kien talab u qala' xi relikwji minn dawn, li huwa kien qassam lill-knejjes ta' l-Arċidjoċesi tiegħu u bhala tpattija kien ta li dik il-Knisja ta' Muran Kalċi tad-deheb ċesellat ta' siwi kbir,

Santu Wsitin, Isqof u Kbir Duttur, fi priedka li kien għamel lill-poplu tiegħu, fit-28 ta' Diċembru, festa ta' l-Innoċenti, kien qal hekk: "Il-kiefer

Il-Martri Innoċenti

Erodi, qatt ma kien ikun ghamel hekk gid lil dawk iċ-ċkejknin bl-imhabba tiegħu, daqs kemm ghamlil-hom bil-mibegħda, għax il-kefrija u l-mibegħda kontra dawk il-beati Tfal Zgħar inbidlet fi grazzja ta' Barka". U l-kbir Isqof u Duttur jissokta iġhid: "Dawk iċ-ċkejknin Martri jixbhū lill-imwar delikat li joħroġ bikri mis-siġra thaddar għall-bidu tar-rebbiegha, imma li f'hin wiehed jiġi mnixxef u mahruq minn buffura riħ kiesha u ngazzata".

O Betlem, ix-xurtjata Betlem, li b'ferħ kbir tiegħek selmitlek l-ewwel ttbissima tal-Feddej misteni; iva ix-xurtjata għax offret ukoll lill-istess ċkejken Feddej tad-dinja l-ewwel wardiet u l-ewwel frottijiet immibbtin, imkabbrin u misjurin taħt il-harsien u t-tbissim helu ta' Bin-Alla, Geṣù Bambin, Feddej tad-dinja.

Fr. S.A.

~~IL-QABAR... U. .L-OQBRA~~

~~Il kbira debba tal-Fidwa tagħna kienet ġa mitmuma. Il-ġi-em bla demm u mitluq tal-Vittma bla ebda tebgha kien u għadu mdendel fuq is-Salib, meta żewġ dixxipli twajbin tal-Bniedem Alla — wara li qalgħu mill-hakem is-setgħa — waslu mhej-jiija biex jagħmlu l-bieċa xogħol tal-hniena li jniżżlu l-Imghallem minn fuq is-Salib u jidfnu dak il-Ġisem Imqaddes tiegħu. Ftit tal-hin wara, gabra ċkejknā ta' nies — imma magħzula u divota, u mahkuma minn qima kbira — dehret niezla mill-Għolja Mqaddsa, miexja lejn il-qabar — ġdid — fejn bi-ħsus ta' hasra kbira gie mqieghed dak is-Sagru Għelm tal-Fidwa.~~

~~Il-Qabar ta' Geṣù!..... hu żgur il-haġa l-aktar għażiża u li tiswa — jekk mhux l-aktar sagru u qaddis — għall-Bniedem Nisrani. U tas-sew, qabar jagħlaq fih mhux biss għelm għażiż, iżda wkoll iżomm fih u jfakkar gabra ta' hajja shiħa, bħalli kieku ktieb magħluq, fejn hemm miktuba hajja ta' hidma mitmuma mill-~~

~~għeżież tagħna; għax ta' jeb jidhrilna li, flimkien ma' dawk il-fdal tal-Ġisem, dak il-qabar jagħlaq fih ukoll kull hidma u għalhekk ukoll il-merti, li jisthoqqu lil dak, li hemm rieqed f'dak l-imkien mudlam ta' laqwa serħan. — Dan il-ħsieb — hafna floku mill-bqija! — jagħmel għażiż mill-aqwa f'għajnejn min jemmen il-Qabar Imbierək ta' Geṣù, li, jekk b'mewtu għamej sabiħa l-mewt, għax qaddiħa bl-imhabba tiegħu, bin-niżla u l-qagħda tiegħu fil-qabar, waqqaf artal, fejn fuqu hu meqjum, kif jisthoqqlu, il-Mulej.~~

~~F'dawn il-jiem tax-xahar ta' Novembru, li donnhom hekk għandhom xerxa ta' niket u swied il-qalb, fl-inhawi tal-Għarb u tax-Xerq, ma narawx quddiem għajnejna, liżjed fil-Hdud, ħlief qtajja ta' zawwara mexjin lejn iċ-ċimiterji, u kull wiehed jew waħda jidhlu f'dak l-imkien if'ttxu qabar għażiż, li fuqu jixxegħlu dwa, iqieghdu ward, iżejnu b'kull gost u, mhux rari hafna, jxerrdu ukoll xi demgħa, magħfusin min-~~